

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Можна стверджувати, що розвиток аудиторської діяльності в Україні розпочався з її незалежністю. Саме тоді державний сектор потребував глобальної перевірки у зв'язку з масовою приватизацією її об'єктів та розвитком приватних підприємств, власники яких були невзможі контролювати їх у повному обсязі. Особливо аудиторські послуги були потрібні спільним підприємствам, іноземний інвестор вимагав підтвердження звітності аудитором. Однак юридично аудиторську справу в нашій країні було розпочато у 1993 р. з прийняттям Закону України «Про аудиторську діяльність». Відтоді почали активно створюватися аудиторські фірми та практикувати незалежні сертифіковані аудитори – суб'єкти малого бізнесу.

В аудиторській діяльності України з 1993 року на сьогоднішній день відбулося багато змін: було прийнято велику кількість нормативних актів, положень, рішень, а також відбувся перехід від національних нормативів аудиту до міжнародних стандартів, що є безумовно позитивним кроком не лише в розвитку аудиторської діяльності, а й України в цілому.

Дослідженням розвитку аудиту в Україні та адаптації його до міжнародних стандартів займається ряд вітчизняних спеціалістів, та науковців а саме: Столярова С.О., Галкін В.В., Жук В.М., Голов С.Ф., Канигін С. Л., Прозоров Ю.В., Усач Б.Ф., Рудницький В.С. та ін.[1]

Аудит в Україні є порівняно новим напрямом діяльності, і тому процес його розвитку супроводжується виникненням проблемних питань, які обумовлені впливом цілого ряду чинників і обставин: недосконалістю вітчизняного законодавства з аудиту, незначним практичним досвідом, відсутністю регламентованих методик проведення та документування процесу аудиту.

Потребують рішення питання юридичного врегулювання національного аудиту, усунення суперечностей між чинним законодавством і підзаконними актами, покликаними уточнювати та розвивати його положення. Залишається недостатньо розвинутою система норм контролю, які використовуються при здійсненні аудиторських перевірок.

Мають місце недоліки формування та обробки даних фактів, які грають визначальну роль в системі інформаційного забезпечення аудиту. Істотною є проблема досягнення узгодженості між центрами макроекономічного рівня (Міністерство фінансів, Державний комітет статистики, Національний банк, Державне казначейство, Державна податкова адміністрація), які впливають на формування облікової політики господарюючих суб'єктів, діяльність яких підлягають аудиту.[4,с.426,427]

Основними проблемами сучасного професійного аудиту є розробка та впровадження економічного механізму регулювання аудиту, що включає в себе великі штрафні санкції за неякісні аудиторські перевірки, страхування аудиторської відповідальності, розвиток цивілізованої конкуренції на ринку аудиторських послуг тощо. На сьогоднішній день відсутній достатній законодавчий фундамент і досвід судового розгляду позовів щодо аудиторів (аудиторських фірм), немає методики оцінки розмірів збитку користувачів від не якісного аудиту, суди не завжди вирішують справи і впроваджують їх у життя, страхові фірми не здатні і не підготовлені до масового страхування аудиторської відповідальності. У відповідності з цим основним аспектом

підвищення якості аудиту залишається професійний контроль за якістю аудиторських перевірок. При недотриманні затверджених нормативів до аудиторських фірм (аудиторів) можуть бути застосовані адміністративні санкції аж до позбавлення сертифіката і свідоцтва на право аудиторської діяльності. Але конкретні процедури застосування санкцій ще необхідно розробити. Крім того, слід також розробити порядок оскарження в суді рішення про позбавлення свідоцтва, захист аудитора від необґрунтованого переслідування тощо. Якщо користувач аудиту пред'явить позов аудиторській фірмі щодо відшкодування завданого збитку, то розміри відшкодування повинні суттєво залежати від того, чи дотримувався аудитор аудиторських стандартів.

На сьогодні аудиторські фірми України можуть надавати достатньо широкий спектр послуг. Тому окреслення кола безпосередньо аудиторських послуг – це одна з найважливіших сучасних проблем теорії аудиту.[2] До проблемних питань аудиту слід віднести: недостатню кількість методичних розробок з аудиторського контролю; брак достатнього досвіду аудиторської діяльності; недостатню кількість кваліфікованих аудиторських кадрів, а звідси — і неосвоєний ринок аудиторських послуг; відсутність типових форм документів з аудиту; відсутність методичних рекомендацій з питань комп'ютеризації аудиту тощо.

Основними напрямками розвитку аудиторської діяльності в Україні можуть стати:

1. Розробка механізму практичного застосування МСА в Україні, створення до них коментарів у повному обсязі.

2. Внесення необхідних змін і доповнень до Закону України «Про аудиторську діяльність» з метою приведення його у відповідність до інших законодавчих актів України, які прямо чи опосередковано впливають на регулювання аудиторської діяльності та розширення переліку підприємств, для яких щорічна аудиторська перевірка обов'язкова, а це, у свою чергу, збільшить ринок аудиторських послуг, а також введення додаткових положень, які б більш чітко унормували взаємовідносини аудитора та клієнта.

3. Використовуючи узагальнений практичний досвід роботи міжнародних і вітчизняних аудиторських фірм, розробка Типових методик аудиторської перевірки фінансової звітності підприємств у розрізі галузей їх діяльності (банківська, торговельна, страхова, хімічна, металургійна, харчова, легка промисловості).

4. Поглиблення співпраці професійних аудиторських організацій України з міжнародними та європейськими професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів.

5. Розробка механізму ціноутворення на аудит та аудиторські послуги на основі вивчення міжнародного досвіду з цього питання та ін.[3]

Література:

1. Бралан В. П. «Проблеми та перспективи розвитку аудиторської діяльності України в умовах глобалізації» - <http://magazine.faaf.org.ua/content/view/847/35/>

2. Миронова Ю «Проблеми розвитку аудиту в Україні» - <http://conf-cv.at.ua/forum/19-82-1>

3. Печенюк Н. В., Цебуляк В «Проблеми та перспективи розвитку аудиту в Україні» - <http://intkonf.org/pechenyuk-nv-tsebulyak-v-problemi-ta-perspektivi-rozvitku-audituv-ukrayini/>

4. Приходько Я. П. «Актуальні проблеми розвитку аудиту в умовах глобалізації економічної зміни» - «Матеріали міжнародної науково-практичної конференції», 2010 – С. 425-428.